

Centrale Toezichtsraad voor het gevangeniswezen

Vragenlijst inzake het jaarverslag van de commissies van toezicht 2013

Stand van zaken van het project op 25 september 2013

I. INFORMATIE INZAKE DE INRICHTING

- Op 1 oktober 2013:

Capaciteit van de inrichting:

Op de mannenafdeling is er plaats voor 420 gedetineerden en op de vrouwenafdeling voor 30 gedetineerden.

Aantal personen die van hun vrijheid zijn beroofd:

Momenteel zijn er 542 mannelijke gedetineerden en meer dan 40 vrouwelijke gedetineerden aanwezig in de gevangenis van Hasselt.

Verdeling beklaagden / veroordeelden:

Er verblijven ongeveer 218 beklaagden (dit is iets meer dan één derde) en 355 veroordeelden in de gevangenis van Hasselt.

Indeling per geslacht:

zie voorgaande

Aantal gedetineerden van vreemde nationaliteit:

262 gedetineerden hebben een vreemde nationaliteit. Dit bedraagt ongeveer 45 % van de totale gevangenispopulatie.

II. OPVANG VAN EN INFORMATIE AAN DE GEDETINEERDEN

- Welke informatie ontvangen personen die van hun vrijheid beroofd zijn bij hun aankomst in de inrichting?

Aan het onthaal wordt het huishoudelijk reglement uitgelegd aan de gedetineerde. Indien ze dit vragen op de sectie, kunnen de gedetineerden ook een papieren versie van dit reglement krijgen van de chef. Bij het rapport met de directeur moeten alle inkomende gedetineerden een document ondertekenen waarop staat dat ze het huishoudelijk reglement gekregen hebben en mogen ze tevens vragen stellen indien er iets niet duidelijk is. Ze kunnen het huishoudelijk reglement en andere informatie zoals de bezoeken en het telefoongebruik ook raadplegen op teletekst.

- In welke vorm?

Ze krijgen een huishoudelijk reglement. Alle informatie is eveneens beschikbaar op teletekst. Als ze vragen hebben met betrekking tot uitgaansvergunningen, penitentiaire verloven en dergelijke kunnen ze terecht bij de PSD en de directie.

- Is er sprake van bijzondere bepalingen voor buitenlandse gedetineerden, ongeletterden of analfabeten?

Niet echt, er worden wel taallessen georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschap.

III. MATERIËLE OMSTANDIGHEDEN VAN DETENTIE

1. Hygiëne en sanitaire voorzieningen

- Hebben alle gedetineerden toegang tot de toiletten onder betamelijke omstandigheden en bieden zij hen een vorm van privacy?

Elke gedetineerde heeft een toilet op zijn cel, die afgescheiden wordt van de rest van de cel door een deur.

- Is er een voldoende aantal baden en douches aanwezig?

Er zijn drie douches per sectie, baden zijn er niet.

Douches werken niet allemaal. Er zijn problemen met waterlekken. Zelfs na herstellingen blijft er water doorsijpelen. Op sectie 33 is het nu weer hersteld en moet men afwachten wat het zal geven.

- Hoe is het gesteld met de netheid en de hygiëne van de sanitaire voorzieningen? Wat zijn de bepalingen om de sanitaire voorzieningen schoon en in goede staat te houden?

Elke gedetineerde dient na het douchen de doucheruimte proper te maken. Elke gedetineerde staat er tevens voor in om zijn eigen cel te poetsen. Op elke sectie is er eveneens een knecht die de de sectie proper moet houden.

- Wat is de frequentie van de douchebeurten (voor werkende gedetineerden / voor de anderen)?

Elke gedetineerde die het wenst, krijgt dagelijks de gelegenheid om zich te douchen. Hij dient dit 's morgens mee te delen aan de penitentiaire bewakingsassistent. De werkers mogen douchen na het beëindigen van hun dagtaak. Gedetineerden die deelnemen aan sportactiviteiten krijgen de kans zich hierna te douchen.

- Welk hygiëneproduct wordt er uitgedeeld en hoe vaak?

Indien nodig worden volgende toiletartikelen gratis ter beschikking gesteld: zeep, tandenborstel, toiletpapier, shampoo, tandpasta, scheermesje, scheerschuim. Vrouwelijke gedetineerden ontvangen maandverband.

De gedetineerden krijgen eveneens allesreiniger ter beschikking om hun cel mee te poetsen. Dit wordt uitgedeeld door de knecht.

2. Voeding

- Wat is het jaarlijks budget voor voeding (en het bedrag dat per dag voor elke gedetineerde wordt uitgetrokken)?

Het jaarlijks budget voor het onderhoud van de gedetineerden (inclusief voeding) bedraagt ongeveer €570 000. Op dagbasis wordt er €3,68 per gedetineerde uitgetrokken voor voeding.

- Is er in bijzondere voedingsregimes voorzien voor zieken, oudere gedetineerden en, in voorkomend geval, kinderen die hun moeder vergezellen?

Enkel indien de dokter dat voorschrijft, anders is het de vrije keuze van de gedetineerde.

- Worden voedingsregimes van religieuze aard gerespecteerd?

Ja, elke gedetineerde die in de gevangenis aankomt, wordt de vraag gesteld welke maaltijdkeuze hij maakt. Hij heeft keuze tussen 3 menu's: normaal, vegetarisch en menu zonder varkensvlees. Indien de gedetineerde van menu wenst te veranderen, schrijft hij een rapportbriefje naar de keuken.

- In welke staat verkeert de keuken waarin de maaltijden worden bereid? Wordt ze regelmatig gecontroleerd op hygiëne en veiligheid?

De keuken verkeert in goede staat. Er is een algemeen onderhoudscontract waar ook de keuken onder valt. Tevens vindt er op regelmatige basis een technisch onderhoud plaats. Daarnaast zijn er ook externe controles.

- Voldoen de door de kantine aangeboden producten aan de behoeften en vragen van de gedetineerden? Zo ja, hebben zij een redelijke prijs?

Ja, aangezien er meer dan 800 producten aangeboden worden. Er worden slechts klachten ontvangen van 2 à 3 % van de gevangenispopulatie. Daarbij gaan deze klachten meestal over niet geleverde producten, maar niet over een gebrek aan aanbod.

3. Overbevolking en leefruimte

- Beschikken alle gedetineerden over een eigen bed? Indien niet, wat is de verhouding gedetineerden die niet over een eigen bed beschikken?

Neen. Zowel bij de veroordeelden als bij de beklaagden liggen ze op een matras op de grond. De juiste verhouding valt niet te berekenen, aangezien er continu beklaagden binnenkomen en buitengaan.

- Hoe delen de groepen (per twee, drie of vier) de gemeenschappelijke cellen? Worden de groepen samengesteld en volgens welke criteria wordt gedetineerden een bepaalde cel toegewezen?

Er wordt vaak gekeken naar de nationaliteit. Hier probeert men rekening mee te houden in de mate van het mogelijke, aangezien er veel overbevolking is.

IV. STELSEL EN ACTIVITEITEN

1. Contacten met de buitenwereld

1.1. Bezoek

- *Wat is het aantal toegestane externe bezoeken (beklaagden en veroordeelden)?*

Behoudens de door de wet bepaalde uitzonderingen hebben verdachten (beklaagden) het recht om dagelijks bezoek te ontvangen. De overige gedetineerden (veroordeelden) hebben, behoudens de door de wet bepaalde uitzonderingen, recht op minimum drie bezoeken per week, gespreid over drie dagen, waarvan op zijn minst een dag in het weekend en de woensdagnamiddag. Bovendien hebben de gedetineerden in de gevangenis van Hasselt 3 keer per maand recht op bezoek zonder toezicht, in de vorm van ongestoord bezoek of familiaal bezoek. Per dag zijn er 4 sessies voor bezoek zonder toezicht, namelijk van 9u tot 11u, van 12u15 tot 14u15, van 15u15 tot 17u15 en van 18u15 tot 20u15. Er zijn 3 kamers voorbehouden voor ongestoord bezoek en 1 kamer voor familiaal bezoek. Advocaten mogen in de gevangenis de gedetineerden die op hen een beroep doen of waarvan zij de belangen behartigen dagelijks bezoeken. Ook de consulaire of diplomatieke ambtenaren mogen de gedetineerden dagelijks bezoeken. Zij hebben dagelijks tussen 7u00 en 20u30 toegang tot de gevangenis. De consultatie zal om 21u00 worden beëindigd.

- *Hoe lang duren zij?*

De gedetineerde kan bezoek ontvangen tussen 08.30u en 12.00u en tussen 13.00u en 16.00u. Het bezoek duurt één uur. Bezoekers kunnen zich aanmelden vanaf 8u15 tot 11u15 voor wat het bezoek in de voormiddag betreft en vanaf 12u45 tot 15u15 voor wat het bezoek in de namiddag betreft. In geval van bezoek zonder toezicht duurt het bezoek 2 uur. Voor bezoekers die van ver komen (buitenland of West en Oost Vlaanderen) wordt dubbel bezoek toegestaan.

- *Welke informatie wordt verstrekt om het contact met en de bezoeken aan een gedetineerd familielid mogelijk te maken?*

Er liggen infobrochures voor bezoekers aan het portier. Indien een bezoeker nog vragen heeft, kan hij die mondeling stellen aan het portier.

- *Is er sprake van bijzondere bepalingen voor bezoeken van kinderen van gedetineerden?*

Het aantal toegelaten bezoekers per sessie is algemeen beperkt tot drie (kinderen beneden de 12 jaar niet meegerekend). Er mogen 2 kinderen onder de 12 jaar meekomen met deze bezoekers. Indien het om eigen kinderen van de gedetineerde gaat, wordt er geen maximum op het aantal kinderen opgelegd tenzij andersluidende beslissing van de directeur. Naast het gewoon tafelbezoek wordt er ook een specifiek ouder-kind bezoek georganiseerd. Het ouder-kind bezoek gaat door op zaterdag van 09.00u tot 10.30u. Aan het bezoek wordt gevraagd om uiterlijk om 08.45u aanwezig te zijn voor de inschrijving. Dit type van bezoek dient aangevraagd te worden via een rapportbriefje, gericht aan JWW. Dit betreft een bijzondere vorm van bezoek, en wordt niet meegerekend in het maximum aantal bezoeken per week. Bij het kinderbezoek wordt er om de week afgewisseld tussen vrij bezoek (waarbij ze bv. gezelschapspelletjes kunnen spelen) en begeleid bezoek (waarbij er rond een bepaald thema wordt gewerkt).

- *Stelt de gevangenis een wachtruimte voor familieleden ter beschikking?*

Neen, de familieleden wachten in de bezoekszaal zelf op de gedetineerde.

- *Onder welke materiële omstandigheden verlopen de bezoeken aan tafel?*

De bezoekers mogen een protonkaart meenemen om drank en snoep mee te kopen aan de automaten die in de bezoekszaal aanwezig zijn.

- *Biedt de gevangenis alternatieven voor gedetineerden die nooit extern bezoek krijgen?*

Neen, er zijn wel cursussen en opleidingen waarvoor de gedetineerden zich kunnen inschrijven om toch een vorm van sociaal contact te hebben. Soms zijn er wel vrijwilligers die vanuit een bepaalde organisatie gedetineerden komen bezoeken, maar dit wordt niet georganiseerd door de gevangenis. Er loopt ook een project bij Amnesty International waarbij vrijwilligers brieven schrijven naar gedetineerden.

1.2. Telefoon

- *Hoe vaak hebben de gedetineerden de mogelijkheid om te telefoneren?*

Gedetineerden kunnen telefoneren van 08.00u tot 11.00u, van 14.30u tot 17.00u en van 18.30u tot 21.00u. In principe mag een gedetineerde per dag één telefoongesprek hebben van maximum 10 minuten. Indien daartoe nog voldoende tijd is, kan de penitentiaire bewakingsassistent de gedetineerde de mogelijkheid bieden meermaals of zelfs langer te telefoneren. Alle telefoongesprekken dienen aan de penitentiaire bewakingsassistent aangevraagd te worden, een telefoongesprek na 18.30u moet voor 17.00u worden aangevraagd. Dit kan men aanvragen tijdens de bedeling van het avondeten. Na 18.30u wordt voorrang gegeven aan gedetineerden die overdag nog niet gebeld hebben. De telefoongesprekken met de advocaat, met de consulaire en diplomatieke ambtenaren en de federale ombudsman staan los van de dagelijkse toegelaten telefoongesprekken. Gedetineerden onder het regime van beperkte detentie krijgen dagelijks de mogelijkheid om 's avonds op sectie tussen 21.00u en 21.40u te telefoneren.

2. Vorming en opleiding

- *Welk soort onderwijs kunnen personen die van hun vrijheid beroofd zijn daadwerkelijk krijgen?*

Voor de mannelijke gedetineerden:

- ° Taalopleidingen: Nederlands als moedertaal, Nederlands voor anderstaligen, Frans, Spaans, Engels
- ° ICT-opleidingen: zeer uitgebreid aanbod (Word, Excel, programmeren, ...)
- ° keukenopleiding: hiervan krijgen ze geen diploma, wel een attest van de VDAB.
- ° afstandsonderwijs: dezelfde mogelijkheden als buiten (ze kunnen een diploma secundair onderwijs behalen, op eigen initiatief kunnen ze ook een universitaire opleiding volgen)
- ° seniornet: dit zijn vrijwilligers die in de gevangenis cursussen ICT komen geven (minder intensief dan de ICT-opleidingen)

Voor de vrouwelijke gedetineerden:

- ° Schoonheidsverzorging: Dit is de enige opleiding die vrouwen hier kunnen volgen, wegens gebrek aan participanten voor de andere opleidingen.

- *Hoeveel procent van de gedetineerden neemt deel aan de opleidingsactiviteiten?*

Hier hebben we geen echt zicht op, aangezien een deel van de gedetineerden slechts een korte tijd in deze inrichting verblijft. Bovendien kan eenzelfde gedetineerde aan meerdere opleidingen

deelnemen, waardoor een percentage zeer moeilijk te bepalen is. Bovendien is dit percentage afhankelijk van de tijdsperiode en de gevangenispopulatie. Wat we wel weten, is dat er op het vlak van onderwijs 495 opleidingsessies zijn geweest in 2012. Een opleiding bestaat uit meerdere sessies en per sessie is er plaats voor ongeveer 8 tot 15 gedetineerden.

- Heeft iedere gedetineerde die dat wenst toegang tot de opleidingsactiviteiten?

Ja, tenzij er vanuit Justitie uitdrukkelijk anders wordt beslist.

- Is de keuze van de opleiding verenigbaar met de doelstelling van re-integratie van de gedetineerden?

Re-integratie is altijd één van de doelstellingen, maar soms zijn er bepaalde contextfactoren die ervoor zorgen dat re-integratie niet altijd een prioriteit is (bv. de opleiding schoonheidsverzorging bij de vrouwelijke gedetineerden).

- Wordt het onderwijs vergoed? Zo ja, in welk geval en tot welk bedrag?

Ja, de gedetineerden krijgen een premie van Justitie die €0.62 per uur bedraagt. Dit gebeurt via het CDRGA (Centrale Directie Gevangenisarbeid).

- Waar vinden de opleidingsactiviteiten plaats? Zijn de gebruikte ruimten aangepast?

Het lokaal waar de opleidingsactiviteit plaatsvindt, is afhankelijk van de grootte van de groep (bv. de polyvalente zaal, zaal c, 2 vormingslokalen, computerklas, ...). De lokalen zijn voldoende aangepast om kwaliteitsvol les te geven. In sommige lokalen zijn er geluidspanelen geplaatst om de weergalming tegen te gaan.

3. Werk

- Welke mogelijkheden zijn er om binnen de inrichting te werken, in vergelijking met de mogelijkheden in de buitenwereld?

Er zijn 4 werkhuisen waar opdrachten van externe werkgevers worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er nog de huishoudelijke diensten waaronder de keuken, de wasserij en de poetsdienst. Op elke sectie is er tevens een knecht. In totaal zijn er zo'n 200 gedetineerden tewerkgesteld.

De selectie om te kunnen werken gebeurt via rapportbriefje. De aanvraag wordt op een wachtlijst gezet. De sectiechef oordeelt of de veiligheid kan gerespecteerd worden.

- Wanneer er onvoldoende werk is voor de gedetineerden, hoe vindt de selectie van degenen die werken dan plaats?

De selectie gebeurt door de chefs in de werkhuisen. Vaak houden ze rekening met de hoeveelheid ervaring die de gedetineerden hebben.

- Wat zijn de werkomstandigheden in vergelijking met de buitenwereld?

De werkomstandigheden zijn dezelfde als in de buitenwereld.

- Wat is de gemiddelde vergoeding voor het werk?

Voor de huishoudelijke diensten bedraagt dit €0,72 per uur. In de werkhuisen werkt men meestal met een stukloon dat men berekent aan de hand van een maximumloon van €2,50 per uur.

4. Lichaamsbeweging, vrije tijd en culturele activiteiten

- Wordt de eis van minimaal één uur lichaamsbeweging in de buitenlucht voor alle gedetineerden gerespecteerd?

Ja, dit is wettelijk vastgelegd. De gedetineerde heeft het recht op één dagelijkse wandeling of een andere recreatieve activiteit van minstens één uur in de buitenlucht. De wandeling is gemeenschappelijk, behoudens de door de wet bepaalde uitzonderingen. De gedetineerde kan deelnemen aan twee wandelingen, één in de voormiddag (8u30-10u) en één in de namiddag (14u30-16u). Voor de werkers wordt een avondwandeling van één uur voorzien (18u30-19u30). De andere mannelijke gedetineerden kunnen tijdens de zomermaanden (vanaf 01/04 tot einde oktober bij omschakeling naar het winteruur) deelnemen aan een avondwandeling (18u30-19u30). Gedetineerden die willen telefoneren tijdens de uren van de wandeling blijven op cel. Het is dus niet toegestaan om hiervoor de wandeling te verlaten of na het telefoneren nog naar de wandeling te gaan. Vrouwelijke gedetineerden kunnen deelnemen aan een ochtendwandeling (8u30-10u), een namiddagwandeling (14u30-16u) en een avondwandeling (18u30-19u30). Tijdens de beweging van en naar de wandeling wordt de schort correct gedragen. Eenmaal op de wandeling mogen de gedetineerden hun schort uitdoen. Vrouwelijke gedetineerden die bezoek hebben gehad of aan een activiteit hebben deelgenomen (sport, ontspanning, misviering...), mogen bij het terugkomen op de afdeling nog naar de wandeling gaan.

- Welke sportieve activiteiten kunnen de gedetineerden uitoefenen? Hoe vaak en hoelang kunnen zij dit doen?

De gedetineerde heeft recht op lichamelijke oefeningen en sport gedurende ten minste twee uren in de week. Fitness wordt dagelijks aangeboden, in verschillende sessies per dag. Daarnaast is er nog de sporthal of sportkoer waar 6 dagen op 7 voetbal, volleybal, basketbal, tafeltennis, badminton en andere sporten uitgeoefend kunnen worden. Er zijn verschillende sessies per dag.

Inschrijven/aanvragen kan via een rapportbriefje, gericht aan CC4. Elke gedetineerde kan beginnen fitness na de ondertekening van het reglement. Indien de fitness volzet is, komt men op een wachtlijst. Wenst men deel te nemen aan sportactiviteiten in de sporthal dan dient men eenmalig zijn keuze(s) door te geven aan CC4 via het daarvoor voorziene formulier. Indien de sport volzet is, wordt men op een wachtlijst geplaatst.

Het sportaanbod verandert voortdurend. We proberen heel regelmatig nieuwe sporten aan te bieden die ook in de vrije samenleving nog niet gekend zijn zodat de gedetineerden op gelijke voet kunnen beginnen.

Bij de vrouwelijke gedetineerden:

- 3 keer per jaar wordt er een danscursus gegeven
- ze kunnen iedere dag fitnessen

Bij de mannelijke gedetineerden:

- 2 keer per week fitness (eenmaal ze van de wachtlijst zijn)
- 2 keer per week groepssport (eenmaal ze van de wachtlijst zijn)

- Welke andere vormen van vrijetijdsbesteding zijn er mogelijk, met inbegrip van culturele activiteiten?

In het weekend worden er gezelschapsspelletjes voorzien. Verder zijn er al projecten georganiseerd rond toneel, creacursussen en dergelijke. Momenteel is er een workshop rond schrijven aan de gang waarbij ze onder andere gedichten voordragen. De gedetineerden kunnen ook gitaarles volgen. Voor de rest zijn er weinig puur ontspannende activiteiten.

- Is er een zaal of een andere ruimte voorbehouden voor vrijetijdsbesteding?

Dit zijn dezelfde lokalen als waar de opleidingsactiviteiten plaatsvinden. De sportactiviteiten vinden plaats in de sporthal, de fitnessruimte of buiten.

- Welke activiteiten zijn er mogelijk?

Zie voorgaande

Er worden tevens vormingen aangeboden door de Rode Antraciet zoals Slachtoffer in beeld, Ouderschap na detentie, sollicitatietraining, agressie management, etc.

V. GEZONDHEID

1. Toegang tot medische verzorging

- Wat zijn de voornaamste medische problemen?

Dit gaat van verkoudheid, oorpijn, diarree, tandpijn en dergelijke tot psychische klachten zoals slapeloosheid. Indien de huisarts dit nodig acht, verwijst hij de gedetineerde door naar de psychiater. Ook skeletafwijkingen zoals fracturen zijn een veel voorkomend probleem. Vaak worden die veroorzaakt door vechtpartijen of door eigen toedoen. Automutilatie is tevens een voorkomend fenomeen. Gedetineerden komen ook naar de medische dienst wanneer ze een wijziging van hun dosis methadon wensen. De medische dienst krijgt echter ook vaak vragen met betrekking tot zaken die niet tot de geneeskunde behoren bv. gedetineerde wenst een andere matras.

- Waar vinden de spreekuren plaats en onder welke omstandigheden?

Er zijn twee consultatieruimtes bij de mannelijke gedetineerden en één bij de vrouwelijke gedetineerden waar de spreekuren plaatsvinden. Dit gebeurt onder goede omstandigheden. Er is privacy, aangezien de ruimte kan afgesloten worden met een deur. In de ruimte zijn alle nodige materialen aanwezig, alsook een onderzoekstafel.

- Hoe vaak bezoekt het medische personeel de detentieruimten?

Meerdere keren per dag: de verpleging brengt elke dag de medicatie rond; 's ochtends wordt de methadon uitgedeeld aan de gedetineerden met een heroïneprobleem; als er iets voorvalt wordt de medische dienst natuurlijk ook opgeroepen.

Bij iedere inkomende gedetineerde wordt er tevens een TBC-test gedaan en wordt er bloed afgenomen.

- Is er dag en nacht medisch personeel aanwezig?

Neen, op weekdays is het medisch personeel aanwezig van 7u tot 21u, op weekends en feestdagen van 7u tot 15u.

2. Medisch en verplegend personeel

- Hoe is het medische personeel samengesteld?

De medische dienst bestaat uit 4 inrichtingsartsen (waarvan 1 ook gynaecoloog is), 1 psychiater, 1 dermatoloog (1 keer per maand), 1 optometrist (4 keer per jaar), 2 tandartsen (2 keer per week) en 8 verpleegkundigen (niet allemaal voltijds).

- Stemmen de werktijden overeen met de behoeften van de gevangenis?

Ja, de werktijden zijn opgesteld in overleg met de directie en met Brussel.

3. Bijzondere verzorging voor geestesgestoorde gedetineerden

- Zijn er in de voorbije 12 maanden bij gedetineerden in de inrichting ziektes of geestesstoornissen vastgesteld? Zo ja, bij hoeveel personen?

Ja, er zijn enorm veel gedetineerden met psychische problemen. Er zijn 2 à 3 gedetineerden per week met ernstige psychische problemen. De meeste voorkomende psychische problemen zijn psychoses, depressies en zelfmoordgedachten.

- Wat is de volgende stap bij een dergelijke vaststelling?

Overbrenging naar een psychiatrisch ziekenhuis is bij veroordeelden niet mogelijk om juridische redenen. Zeer zelden is het wel mogelijk bij mensen die in voorarrest zitten indien er een toelating is van de onderzoeksrechter. In de gevangenis van Hasselt zitten geen geïnterneerden. De mogelijkheid bestaat wel om iemand te laten interneren, maar dit gebeurt zeer zelden. De behandeling van gedetineerden met psychische problemen gebeurt dus door de psychiater binnen de gevangenis, de PSD, de medische dienst en het CGG (Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg).

- Wie is er belast met de behandeling van die zieken?

Zowel de inrichtingsarts als de psychiater zijn belast met de behandeling. De psychiater is enkel aanwezig op maandag (halve dag) en dinsdag (volledige dag). Indien er acute gevallen zijn wanneer de psychiater niet aanwezig is, wordt de persoon in kwestie opgevangen door de inrichtingsarts. De PSD en het CGG helpen ook, dit in de vorm van gesprekstherapie en begeleiding.

- Hoeveel psychiaters werken er in de inrichting en hoelang zijn deze aanwezig?

Vroeger waren er twee psychiaters werkzaam in de gevangenis, momenteel is er nog maar één psychiater aanwezig. Dit is véél te weinig ! De psychiater is 12 uur per week aanwezig (op maandag en dinsdag).

VI. ORDE, VEILIGHEID EN GEBRUIK VAN DWANG

- Hoe vaak doen incidenten zich voor waarbij geweld of dwang wordt gebruikt?

Van begin januari tot nu zijn er 4 gevallen geweest waarbij handboeien gebruikt werden. Dit wordt altijd genoteerd in het Register dwang. Bij plaatsing in de strafcel kan er een vorm van dwang gebruikt (met of zonder handboeien). Dit jaar zijn er tot nu toe 10 personen voor enkele dagen in de strafcel geplaatst.

- In welke gevallen is het gebruik van dwangmiddelen toegestaan?

Bij overplaatsing van een gewone cel naar een strafcel wordt soms gebruik gemaakt van handboeien indien de betrokkene echt onhandelbaar is en een gevaar vormt voor zichzelf, het personeel of medege-detineerden.

- Worden al die gevallen in een register genoteerd?

Ja, in het register dwang.

- Hebben de personen tegen wie die middelen gericht waren een arts kunnen raadplegen?

Als iemand in de veiligheidscel wordt geplaatst, wordt de verpleging altijd verwittigd.

- Hoelang mogen dwangmiddelen worden gebruikt?

Meestal is dit zeer kort, tijdens de interventie zelf. Indien de betrokkene zeer onstabiel is (bv. onder invloed van drugs), kan dit langer zijn.

- Worden fouilleringen en naaktfouilleringen respectvol en met de nodige tact uitgevoerd?

Ja, de penitentiaire bewakingsassistenten worden hierop getraind.

VII. TUCHTREGIME

1. Algemeen

- Welke daden en welk gedrag worden het vaakst bestraft?

Drugs, bezit gsm of USB-stick, vechtpartijen, opgespaarde medicatie, telefoonmisbruik (bellen met de belwaarde van een andere gedetineerde), fysieke en psychische agressie t.a.v. personeel en medege-detineerden,...

- Wat is de gemiddelde aard en duur van de opgelegde straffen?

Er zijn algemene en bijzondere tuchtsancties. Normaal gezien geldt er een maximumduur van 30 dagen voor inbreuken van de eerste categorie en een maximumduur van 15 dagen voor inbreuken van de tweede categorie. In geval van opsluiting in de strafcel geldt er een maximum van 9 dagen voor inbreuken van de eerste categorie en 3 dagen voor inbreuken van de tweede categorie. Wanneer er sprake is van gijzelneming is er een maximumduur van 14 dagen opsluiting in de strafcel. Afhankelijk van de ernst van de inbreuk en het aantal voorgaande inbreuken wordt de duur van de tuchtsanctie bepaald. Ook kan er een veiligheidsmaatregel opgelegd worden.

- Hoeveel personen zijn er gedurende een bepaalde periode gestraft in verhouding tot het totale aantal personen die van hun vrijheid zijn beroofd?

Van begin januari tot nu kregen 193 gedetineerden een tuchtsanctie (gemiddeld 5 per dag).

2. Disciplinaire afzondering

- Wat zijn binnen de inrichting de motieven die leiden tot het plaatsen in een strafcel?

Een gedetineerde kan maximum 9 dagen in de strafcel geplaatst worden voor inbreuken van de eerste categorie zoals de opzettelijke aantasting van de fysieke of psychische integriteit van personen, de opzettelijke beschadiging van andermans goederen, opstand, etc.

In geval van gijzelneming kan een gedetineerde maximum 14 dagen opgesloten worden in de strafcel.

- Beschikt een persoon in afzondering steeds over minimaal één uur beweging per dag in de buitenlucht?

Ja, de directeur draagt er zorg voor dat de gedetineerde die in een strafcel is opgesloten de mogelijkheid heeft om minstens één uur per dag in de buitenlucht te verblijven.

- Wordt er voor de afzondering een controle door een arts uitgevoerd en ligt de nadruk bij het onderzoek op de gezondheidstoestand van de gedetineerde?

Ja, een controle door de arts is dagelijksverplicht.

- Hoe vaak vindt een dergelijk medisch onderzoek tijdens de afzondering plaats?

Dit is afhankelijk van de specifieke situatie en de duur van de afzondering.

- Wie heeft er toegang tot de gedetineerde in afzondering en hoe wordt dit kenbaar gemaakt?

De directie, de kwartierchef, het bewakend personeel en de CvT hebben toegang tot de gedetineerde in afzondering. Zij moeten telkens met minsten 2 personen de strafcel betreden. Ook de arts heeft toegang tot de gedetineerde onder begeleiding van een penitentiair bewakingsassistent.

VIII. WERKING VAN DE COMMISSIES VAN TOEZICHT

1. Hoe ziet u de samenwerking tussen de commissie van toezicht en:

- de directie van de inrichting?

Afspraken en gesprekken met de directie verlopen vlot. Men probeert zeker zo goed als mogelijk onze vragen te beantwoorden en problemen op te lossen.

- het bewakingspersoneel?

Het personeel is behulpzaam en de contacten verlopen vlot. De CvT ontvang soms ook klachten van het personeel die dan worden overgemaakt aan de directie.

- het administratief, medisch en psychosociaal personeel?

Over het algemeen goed. Enkel de voorbije staking van de artsen gaf wel enige problemen en dit werd opgelost door e aanstelling van een geneesheer omnipracticus.

2. Hoeveel klachten/verzoeken heeft u de voorbije twaalf maanden ontvangen?

In 2013: in totaal 102 rapportbriefjes waarvan 2 anoniem

- wat was daarvan het onderwerp?

Soort van klachten:

- Racism
- Medische
- Psychische
- Juridische
- agressie/pesterijen door personeel
- naaktfouille
- onterechte tucht
- transfer
- achterhouden van bezittingen
- onterecht drugbezit
- geen UV's/VI's van SURB

- welk gevolg wordt in de meeste gevallen aan die klachten gegeven?

Alle klachten worden besproken met iemand van het directieteam.

Altijd feed back naar gedetineerde door ofwel de maancommissaris ofwel directie.

Waar mogelijk wordt een oplossing gezocht, inlichtingen of stand van zaken meegedeeld.

Wanneer er klachten zijn over personeel, kan directie niets doen en dat is frustrerend.